

Motion till riksdagen 2009/10:Kr279

av **Siv Holma m.fl. (v)**

Feministisk strategi för en jämställd kultur

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma till riksdagen med ett förslag till en feministisk strategi för jämställd kultur.

Motivering

Precis som på andra samhällsområden finns det en könsmaktsordning i kulturlivet. På traditionella kulturområden som bildkonst, dans och litteratur utgör kvinnorna en majoritet såväl i publiken som bland utövarna. På flertalet konstnärliga utbildningar dominerar kvinnor. På chefsstolar och andra maktpositioner dominerar emellertid männen. Vänsterpartiet vill synliggöra könsmaktsordningen för att kunna befria oss från den. Ett samhälle där intresset för kultur och makten över kulturen är jämnt fördelad mellan könen skulle vara ett bättre samhälle – och kanske ett samhälle där kulturen hade en mer framskjuten plats.

Det behövs strategier som gör pojkar och män mer involverade i kulturen. Redan på barnvårdscentralen kan man främja föräldrarnas intresse för att ge sina barn tillgång till kultur. Förskolan och skolan spelar en avgörande roll för pojkars och flickors socialisering och för dess kulturella bildning och är därmed också en plats där könsmonster kan brytas.

Efter att betänkandet *Plats på scen* (SOU 2006:4) utkom för tre år sedan har det inte hänt speciellt mycket. Kommittén för jämställdhet inom scenkonstområdet konstaterar bland annat att kvinnor utgör en ”högst närvarande majoritet som publik till teatern, dansen och operan medan män i stället utgör en majoritet på ledande poster inom organisationerna samt präglar repertoaren och de erfarenheter som står i fokus där”.

Fel! Okänt namn på

Vanja Hermele skriver i artikeln ”Skilda världar – män och kvinnor i scenkonsten” att feministiska organisationsteoretiker brukar säga att det krävs bara 30 procent kvinnor i ett sammanhang för att det ska uppfattas som jämställt. Det brukar ligga bakom varför man kan uppleva att den egna arbetsplatsen är jämställd. Men eftersom denna jämställdhetsuppskattning stämmer illa med verkligheten börjar allt jämställdhetsarbete med matematik. I scendatabasen presenteras matematiken. Den gör gällande att könsegregationen fortfarande råder. Ju högre upp i hierarkin, där mest resurser och prestige finns, där dominerar männen. Kvinnorna finner vi i de delar av scenkonsten som är ekonomiskt utmanande eller långt borta från konstnärliga besluten.

Hermele har också utkommit med boken om bildkonstscenen ”Konsten – så funkar det (inte)” där hon granskar konsten och jämställdheten. Granskningen har bland annat resulterat i att KRO/KIF (Konstnärernas Riksorganisation/Sveriges Konsthantverkarens och Industriformgivare) formulerat följande krav i arbetet med jämställdhet:

- ? Könsuppdelad statistik inom alla områden på konstscenen: utställningar, inköp, bidrags- och stipendiefördelning samt personalens sammansättning.
- ? Lika möjligheter för kvinnor och män inom alla områden på konstscenen: utställningar, inköp, bidrags- och stipendiefördelning samt personalens sammansättning.
- ? De offentliga medel som går till bild- och formområdet ska förmedlas utifrån målsättningen lika möjligheter för kvinnor och män.

På musikområdet i orkestrarna råder en starkt hierarkisk struktur. Kvinnors möjligheter att få ledande arbeten är små och kvinnliga kompositörer har svårt att få ekonomiskt stöd.

I kulturpropositionen *Tid för kultur* (prop. 2009/10:3) och även i budgetpropositionen 2009/10:1 gör alliansregeringen ett stort nummer av kulturella och kreativa näringar samt regional tillväxt. I upplägget saknas ett feministiskt perspektiv. Förra året beskrev kulturarbetsförmedlingen att antalet anställda inom kultursektorn minskar för att arbetsgivarna lägger ut uppdrag med krav på egenföretagande. Det är färre kvinnor än män som startar eget. Kvinnor lämnar hellre kulturarbetsmarknaden. Från 40 år och äldre byter en högre andel kvinnor än män sitt kulturyrke till ett yrke utanför kulturområdet.

Kartlägg och utarbeta en jämställdhetsstrategi för hela kultursfären

Kulturutredningen (SOU 2009:16) presenterade inget program på åtgärder för att komma åt den bristande jämställdheten i kultursfären. Samma kan sägas om regeringens nyligen presenterade kulturproposition.

Vänsterpartiet vill att en aktionsgrupp liknande den som tidigare arbetade inom barnkulturområdet tillsätts och får i uppdrag att kartlägga hela kulturlivet ur ett köns- och maktsperspektiv; både de som skapar och de som är publik. Det är viktigt att också synliggöra köns- och maktfördelningen inom den byråkratiska och politiska sfären.

Fel! Okänt namn på

Regeringen bör återkomma med förslag till en feministisk strategi för jämställd kultur. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Stockholm den 5 oktober 2009

Siv Holma (v)

Wiwi-Anne Johansson (v)

Rossana Dinamarca (v)

Elina Linna (v)

Lena Olsson (v)

Torbjörn Björlund (v)

Amineh Kakabaveh (v)

Eva Olofsson (v)